

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-03-24
Besvaras senast
2022-04-07

Till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:417 Forskning och etikprovning

Den 14 mars 2022 publicerade DN en debattartikel skriven av fyra professorer vid Lunds respektive Umeå universitet. I artikeln uttryckte professorerna sin oro över den växande byråkrati som kväver den fria forskningen vid Sveriges universitet och högskolor. Särskilt oroade verkar professorerna vara över utvecklingen inom etikprovning. Enligt dem har ”etik blivit en fråga om regelverksföljande, formell provning och riskminimering”.

Tyvärr ger verkligheten artikelförfattarna rätt. Forskare inom humaniora vittnar om att en kultur av rädsla och självcensur håller på etableras i högskolevärlden (SvD den 1 maj 2021). Uppmärksammade fall där forskare har blivit anmälda av Överklagandenämnden för etisk provning, Önep, för att ha bedrivit forskning som kan upplevas som politiskt kontroversiell har skapat ett ångestfyllt klimat.

Denna utveckling rimmar illa med utbildningsministerns mål att göra Sverige till en ”fyrbåk för fri forskning”. Med det rådande regelverket riskerar forskningen inom många områden tvärtom att bli irrelevant eftersom många forskare är rädda för att bli anklagade för brott mot etikreglerna och därför väljer ämnen som inte på något sätt kan anses vara kontroversiella. Nödvändig forskning kommer inte till stånd, och skattebetalarnas pengar slösas på meningslösa studier.

Med anledning av detta vill jag fråga utbildningsminister Anna Ekström:

1. Avser ministern att initiera en översyn av lagstiftningen om och regelverket för forskningsetisk provning?
2. Vilka konkreta åtgärder avser ministern att vidta för att svensk forskning inte ska kvävas av orimliga byråkratiska krav?
3. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att främja integritet, självständighet och mod bland forskarna på Sveriges universitet och högskolor?

.....

Boriana Åberg (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck